Kulturutskottets betänkande 1987/88:16

om anslag till film och kulturtidskrifter, m.m. (prop. 1987/88:100 bil. 10)

KrU
1987/88:16

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande

dels förslag m.m. i proposition 1987/88:100 bil. 10 (utbildningsdepartementet) som under huvudavsnittet G. Massmedier m.m. lagts fram under följande rubriker, nämligen

Film m.m. (anslag G 1–G 5),
Dagspress och tidskrifter (anslag G 9),
Litteratur (anslag G 12–G 19),

dels motioner med anknytning till de angivna delarna av propositionen.

Utskottet tillstyrker med några undantag regeringens förslag i propositionen.

Med anledning av förslag därom i propositionen har utskottet under anslaget Filmstöd beräknat 6 milj. kr. för filmkulturella insatser för barn och ungdom. Utskottet uttalar sig närmare om projektets utformning.

Utskottet föreslår beträffande Litteraturstödet att detta anslag skall höjas med 1 milj. kr. utöver regeringens förslag. Anslagshöjningen avser det stöd som lämnas för utgivning av svensk skönlitteratur i original.

I fråga om talboks- och punktskriftsbibliotekets verksamhet anser utskottet att produktionen av tal- och punktskriftsböcker bör upprätthållas på nuvarande nivå.

17 reservationer har fogats till betänkandet.

Reservationerna avser i flertalet fall frågor om storleken av medelsanvisningen till olika ändamål.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Film m.m.

1. Statens biografbyrå

Regeringen har under punkt G 1 (s. 454–459)

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som i propositionen anförts om statens biografbyrås roll i det psykologiska försvaret,

dels föreslagit riksdagen att

1. anta ett i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1985:993) om avgifter för granskning av filmer och videogram,

2. godkänna vad som i propositionen anförts om finansieringen av den granskning som utförs för polis- och åklagarmyndigheternas räkning,

3. till Statens biografbyrå för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 4 537 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr221 av Karin Ahrland och Birgit Friggebo (fp) vari yrkas att riksdagen avslår kulturministerns hemställan om godkännande av vad han anfört om finansieringen av den granskning som utförs för polis- och åklagarmyndigheternas räkning (bil. 10 litt. G 1).

1987/88:Kr292 av Maj Britt Theorin m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett införande av granskningsavgift i syfte att finansiera en obligatorisk förhandsgranskning av videogram.

Utskottet

Statens biografbyrå har enligt sin instruktion till uppgift att enligt förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biografföreställningar m.m. pröva frågor om godkännande av filmer och videogram för offentlig förevisning. Biografbyrån skall också pröva frågan om medgivande till åtal enligt 5 a § lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag (videovåldslagen).

Granskningen av film har varit avgiftspliktig ända sedan år 1911. Riksdagen beslöt år 1979 (prop. 1978/79:100 bil. 12, KrU 1978/79:24, rskr. 1978/79:234) att kostnaderna för biografbyråns granskningsverksamhet fr.o.m. budgetåret 1983/84 helt skulle täckas genom avgifter. Efter förslag i proposition 1984/85:116 om åtgärder mot våldsskildringar i videogram m.m. (KU 1985/86:11, rskr. 1985/86:40) beslutade riksdagen om vissa ändringar av verksamheten. Dessa innebar bl.a. att obligatorisk granskning av videogram för offentlig visning infördes och att möjligheter därmed öppnades till att frivilligt låta granska videogram avsedda för uthyrning. Vid samma tillfälle slopades granskningen av reklamfilm.

Enligt budgetpropositionen beräknas för budgetåret 1988/89 de sammanlagda kostnaderna för biografbyråns avgiftsfinansierade verksamhet till 3,7 milj. kr. Med oförändrade avgifter beräknar biografbyrån att intäkterna under budgetåret kommer att uppgå till 2,6 milj. kr. I propositionen föreslås därför att avgifterna höjs.

Utskottet, som delar kulturministerns i propositionen framförda uppfattning att principen om en avgiftsfinansiering av granskningen av filmer och videogram bör upprätthållas även i fortsättningen, har inte någon erinran mot det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen om avgifter för granskning av filmer och videogram.

Biografbyråns uppgift att pröva frågan om medgivande till åtal enligt

videovåldslagen tillkom för att underlätta polisens och åklagarens ställningstagande till frågan om det våld som skildras i ett visst videogram är sådant som avses i 1 § videovåldslagen och till frågan om en viss spridning är brottslig eller ej.

I budgetpropositionen anförs att den granskning av videogram som biografbyrån utför på uppdrag av polis och åklagarmyndigheter hittills inte har belagts med avgifter. Regeringen föreslår en ordning som innebär att polis- och åklagarväsende betalar för de tjänster som biografbyrån utför för dess räkning.

Motionärerna bakom motion Kr221 (fp) vill att riksdagen avslår förslaget. De erinrar om att åtal får väckas endast efter medgivande av biografbyrån och menar att det är orimligt att statliga myndigheter debiterar varandra för tjänster i ett fall som detta.

Den princip som kommer till uttryck i regeringens förslag är enligt utskottets uppfattning riktig; de kostnader som uppkommer hos biografbyrån med anledning av att polis och åklagarmyndigheter begär yttrande i åtalsfrågan bör belasta den huvudtitel över vilken anslag till polis- och åklagarväsendet anvisas och således inte utbildningsdepartementets huvudtitel. De skäl som motionärerna anför mot att detta sker på det sättet att en avgift tas ut av polis- och åklagarmyndigheterna är enligt utskottets mening övertygande. Utskottet anser därför att liksom hitintills till biografbyrån bör anvisas medel över statsbudgeten till täckande av kostnaderna för den ifrågavarande verksamheten. Kostnaderna bör belasta justitiedepartementets huvudtitel. Det får ankomma på regeringen att överväga hur detta skall ske. Det anförda bör riksdagen med anledning av propositionen och motion Kr221 som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Den i det föregående behandlade frågan om avgifter enligt lagen om avgifter för granskning av filmer och videogram avser sådana videogram som är avsedda för offenlig visning. Utskottet anser att, så länge statsmakterna inte har tagit ställning till frågan om huruvida en obligatorisk förhandsgranskning för övriga videogram skall införas, det inte finns anledning att införa avgift för granskning av sådana videogram. Utskottet anser därför att det inte är påkallat att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motion Kr292 (s), vari det begärs att en granskningsavgift införs för obligatorisk förhandsgranskning av videogram.

Utskottet hemställer

1. beträffande *avgifter för granskning av filmer och videogram*
att riksdagen antar ett vid betänkandet som bilaga fogat förslag till lag om ändring i lagen (1985:993) om avgifter för granskning av filmer och videogram,

2. beträffande *finansiering av viss granskning*
att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Kr221 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Statens biografbyrå* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 4 537 000 kr.,

4. beträffande *det psykologiska försvaret*
att riksdagen lämnar utan erinran vad i proposition 1987/88:100 anförts om statens biografbyrås roll i det psykologiska försvaret,

5. beträffande *avgift för obligatorisk förhandsgranskning av videogram*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr292.

2. Filmstöd

Regeringen har under punkt G 2 (s. 459–463) föreslagit riksdagen att till Filmstöd för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 44 870 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr237 av Margareta Hemmingsson m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ge garantinämnden möjlighet att använda sina resurser så att egna initiativ kan tas till nya barnfilmer,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett avtal mellan Filminstitutet och seriösa barnfilmdistributörer.

1987/88:Kr242 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

6. att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i syfte att etablera förmedling av kvalitetsvideo, bl.a. med utnyttjande av medel som anvisas under G 2. Filmstöd.

1987/88:Kr287 av Åke Wictorsson och Elving Andersson (s,c) vari yrkas att riksdagen beslutar att de 6 000 000 kr. som uppförts under anslaget till filmkulturella insatser för barn och ungdom, i stället förs till bidraget för främjande av spridning och visning av värdefull film och härigenom disponeras av nämnden för barn- och ungdomsfilm.

1987/88:Kr293 av Göran Magnusson m.fl. (s,c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om spärrtid för visning av biograffilm på video.

Utskottet

För stiftelsen Svenska Filminstitutets verksamhet gäller 1982 års film- och videoavtal med de ändringar som införts i avtalet 1983, 1985 och 1986. Enligt avtalet, som är slutet mellan staten och organisationerna inom film- och videobranscherna, skall avgifterna till stiftelsen erläggas av biografägare och videogramuthyrare. Avgifterna tillförs en filmfond för att användas för produktion av svensk film, för branschfrämjande ändamål samt för övriga filmkulturella ändamål. Enligt närmare bestämmelser i avtalet gäller i fråga om fördelningen på de olika ändamålen av de medel som tillförs fonden och

ränteintäkterna på dessa att medlen skall användas bl.a. på följande sätt, nämligen (A) lägst 20 % för stiftelsens engagemang i produktion av svensk film, (B) lägst 35 % för produktionsgarantier till svenska långfilmer, (C) lägst 5 % för produktionsgarantier till svenska kortfilmer, (D) lägst 5 % för att främja spridning och visning av värdefull film. Beträffande (A) produktion av svensk film gäller enligt avtalet bl.a. att behovet av film för barn och ungdom särskilt skall beaktas och att lägst 10 % av tillgängliga medel skall användas till kortfilm företrädesvis för barn. Produktionsgarantier för svenska kortfilmer (C) fördelas av garantinämnden för kortfilm. I fråga om fördelningen gäller att minst hälften av det årliga garantibeloppet skall avse kortfilmer för barn.

I filmavtalet och bilagor till detta föreskrivs att verksamheten med spridning och visning av värdefull film skall handhas av två särskilda nämnder. Den ena, visningsnämnden, skall handha frågor om spridning och visning av annan värdefull film än barn- och ungdomsfilm, den andra, nämnden för barn- och ungdomsfilm, skall handha frågor som rör spridning och visning av värdefull film för barn och ungdom. De båda nämnderna utses av regeringen.

Nämnden för barn- och ungdomsfilm skall vid fördelningen av de medel som ställs till dess förfogande främja verksamhet som syftar till att öka möjligheterna att se värdefull film och öka intresset för sådan film hos barn och ungdom. Medlen får användas för import, spridning, informationsverksamhet och granskning samt marknadsföring eller andra åtgärder som syftar till att väcka intresse för kvalitetsfilm.

Med stöd av regeringens bemyndigande har tillkallats en särskild utredare (dir. 1987:46) med uppgift att göra en översyn av verksamheten med spridning och visning av värdefull film.

Film- och videoavtalet kommer den 1 juli 1988 att ha varit i kraft i sex år. Enligt avtalet får då varje part påkalla överläggningar med övriga parter om villkoren i avtalet. Utskottet har inhämtat att sådana överläggningar kommer att äga rum under hösten.

Från förevarande anslag utgår dels bidrag till filmfonden, dels bidrag till Filminstitutet för produktionsgarantier till svenska kortfilmer, för främjande av spridning och visning av värdefull film samt till bidrag till filmkulturella ändamål.

I budgetpropositionen framhåller kulturministern det angelägna i att barn och ungdomar får tillfälle att se film av god kvalitet på biograf och att deras kunskaper om rörliga bilder fördjupas. Kunskap om hur film och rörliga bilder skapas ökar förmågan att skilja på vad som är fantasi och verklighet och förbättrar förutsättningar att möta ett utbud av t.ex. spekulativt våld.

Mot bakgrund av Filminstitutets positiva erfarenheter av i propositionen närmare beskrivna verksamheter med medieundervisning och kvalitetsfilmvisning samt behovet av fördjupade kunskaper om rörliga bilder anser kulturministern att insatserna på området bör samordnas och radikalt förstärkas för att nå barn och ungdom i hela landet. I propositionen föreslås att riksdagen beräknar ett belopp om 6 milj. kr. under en ny anslagspost för bidrag till *filmkulturella insatser för barn och ungdom*. Kulturministern anför som stöd för förslaget ytterligare följande (bil. 10 s. 461).

De erfarenheter av filmpedagogiskt arbete som finns samlat på Filminstitutet bör kunna ligga till grund för en riksomfattande satsning. Det är enligt min mening bättre att ge Filminstitutet ekonomiska möjligheter att göra en insats på detta område än att bygga upp en särskild statlig stödordning. Ett bidrag till institutet bör dock ges med villkor dels att bidraget till fullo kommer till användning för den nya verksamheten, dels att arbetet bedrivs i mycket nära samarbete med berörda intressenter. Jag tänker t.ex. på företrädare för skola, förskola, föreningsliv och filmbranschen. Enligt min mening bör följande uppläggning gälla.

Filminstitutet bör ta ansvaret för urvalet av lämpliga filmer från olika distributörer och att material utarbetas som kan vara till hjälp i verksamheten på lokal nivå. Vidare bör institutet kunna subventionera kostnader för produktion av material, filmhyra och distribution och i ett inledande skede bidra till lokala kostnader i samband med filmvisning. Det är naturligt att verksamheten på lokal nivå bygger på ett samarbete mellan kulturförvaltning och biograf samt institutioner och föreningar som arbetar med barn och ungdom, bl.a. skola och förskola.

Olika modeller för genomförandet av satsningen på lokal nivå bör kunna prövas. Föreningslivets erfarenheter av kvalitetsfilmvisning och medieundervisning för barn och ungdom bör tas till vara, bl.a. de erfarenheter som finns inom Bio Kontrast, Folkets Bio och filmstudiorörelsen.

Jag finner det särskilt viktigt att satsningen genomförs på ett sätt som gör det möjligt för många kommuner att delta. För att resurserna inte skall splittras allt för mycket kan det vara lämpligt att verksamheten koncentreras till vissa årskurser eller åldrar. Vid resursfördelningen bör hänsyn också tas till lokala förutsättningar och möjligheterna till stöd på annat sätt.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är angeläget att kraftigt förstärkta insatser görs för medieundervisning och kvalitetsfilmvisning för barn och ungdom genom en riksomfattande satsning. Som regeringen föreslår bör därför 6 milj. kr. beräknas för ändamålet.

Det är såsom framhålls i propositionen angeläget att satsningen når ut till så många kommuner som möjligt och att den bygger på ett nära samarbete mellan kulturförvaltning och biografer samt institutioner och föreningar som arbetar med barn och ungdom.

För genomförandet av den riksomfattande satsningen fordras ett betydande mått av centrala insatser. Av den i det föregående lämnade redovisningen framgår att detta gäller i fråga om bl.a. urval av lämpliga filmer från olika distributörer, utarbetande av material, subventionering av kostnader för produktion av material, filmhyra och distribution. I enlighet med vad som anförs i propositionen tillkommer i ett inledande skede bidragsgivning till täckande av lokala kostnader i samband med filmvisning.

Enligt motion Kr287 (s,c) bör de ifrågavarande medlen föras till bidraget för främjande av spridande och visning av värdefull film och därmed disponeras av nämnden för barn- och ungdomsfilm. Motionärerna menar att de erfarenheter som behövs för att genomföra den ifrågavarande satsningen finns samlade inom nämnden och att Filminstitutet inte behöver bygga upp någon parallell visningsverksamhet om nämnden disponerar medlen.

Med anledning av vad som anförs i motionen vill utskottet understryka att ett samarbete även på central nivå enligt utskottets uppfattning ger de bästa förutsättningarna för ett effektivt genomförande av satsningen. Genom ett sådant samarbete mellan Filminstitutet och nämnden för barn- och ungdoms-

film kan såväl institutets kunnande och resurser i övrigt som de kunskaper och erfarenheter av föreningslivets och kommunernas kvalitetsfilmvisning för barn och ungdom som finns samlade inom nämnden tas till vara. Såsom anförs i motionen måste beaktas att nämnden har stor erfarenhet av att på skilda sätt främja kvalitetsfilmvisning.

Med hänsyn till den granskningsverksamhet som nämnden för barn- och ungdomsfilm bedriver är det enligt utskottet naturligt med ett samarbete mellan Filminstitutet och nämnden i fråga om urvalet av lämpliga filmer från olika distributörer. Ett sådant samarbete bör även kunna vara värdefullt när det gäller att utarbeta material, subventionera kostnader för produktion av material, filmhyra och distribution.

När det gäller att i enlighet med vad som anförs i propositionen av de medel som beräknas för filmkulturella insatser för barn och ungdom ge bidrag till lokala kostnader i samband med filmvisning är det särskilt angeläget att nämndens för barn- och ungdomsfilm erfarenhet när det gäller att bedöma de lokala förutsättningarna tas till vara. Det anförda bör enligt utskottets mening leda till att huvuddelen av de här aktuella medlen disponeras av nämnden.

Vad utskottet sålunda anfört med anledning av propositionen och motion Kr287 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Motionärerna bakom motion Kr237 (s) tar upp verksamheten vid garantinämnden för kortfilm. Enligt motionärerna råder det brist på bra kortfilmmanus, och en av orsakerna till detta är enligt dem att garantinämnden enligt gällande instruktion inte har några praktiska möjligheter att ta *initiativ till filmproduktioner*. Det gäller främst att uppmuntra skickliga filmare att även göra barnfilm samt att föra samman författare, manusskrivare och filmare. Motionärerna vill att garantinämnden ges möjlighet att använda sina resurser så att egna initiativ kan tas till nya barnfilmer (yrkande 1).

Enligt 1982 års film- och videoavtal fördelar garantinämnden för kortfilm produktionsgarantier efter ansökan. Produktionsgarantierna skall syfta till en utveckling av en fri konstnärlig film och stödet skall inte styra produktionerna i viss konstnärlig riktning. Vid sidan av produktionsgarantier kan nämnden besluta om mindre bidrag för olika former av projektutveckling. Sådana bidrag kan utgå på såväl nämndens som den sökandes initiativ, dock med högst 10 % av det belopp som årligen disponeras. Det förhållandet att medlen fördelas efter ansökan hindrar följaktligen inte att nämnden tar sådana initiativ som anges i motionen. En förutsättning för att nämnden skall kunna ta sådana initiativ är att nämnden ges erforderliga resurser för arbetet. Utskottet vill betona värdet av en god tillgång på bra barnfilmer. Ansvaret härför åvilar i hög grad Filminstitutet. Utskottet anser att det inte är erforderligt att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motionen i här aktuell del.

Motionärerna bakom motion Kr237 anför vidare att det finns anledning att överväga om *distributionen av svenskproducerade barnfilmer* kan göras effektivare. Filminstitutets egen barnkortfilmproduktion distribueras endast genom Filminstitutets egen försorg. Filminstitutet har avböjt att träffa avtal med andra seriösa barnfilmsdistributörer. Genom att dessa inte får möjlighet

att distribuera institutets svenska kortfilmer till sina kunder begränsas spridningen på ett allvarligt sätt, anför motionärerna.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om angelägenheten av att Filminstitutets egna barnkortfilmproduktioner får en effektiv spridning. Det är viktigt att Filminstitutet beaktar detta i sin verksamhet. Utskottet är emellertid inte berett att ingripa i det sätt på vilket Filminstitutet agerar på marknaden. Utskottet förutsätter att institutet löser denna uppgift på lämpligt sätt. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i här aktuell del (yrkande 2).

I motion Kr242 (c) framhålls det att samhället bör ta sitt ansvar inte bara för att reglera marknaden för videogram utan också för att stimulera framväxten av ett kvalitetsutbud. En del av de medel som under ansläget anvisats till filmkulturella insatser för barn och ungdom bör enligt motionärerna användas för att etablera *förmedling av kvalitetsvideo*.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett kvalitetsutbud av videogram är angeläget. Med hänvisning till vad utskottet i det föregående anfört om vikten av den i propositionen föreslagna satsningen på kvalitetsfilmvisning och medieundervisning för barn och ungdom är utskottet emellertid inte berett att förorda att en del av de medel som föreslås för ändamålet tas i anspråk för att etablera förmedling av ett kvalitetsutbud av videogram. Av film- och videoavtalet framgår att avtalets parter är överens om att verka för att ett kommersiellt utbud av värdefulla filmer finns tillgängligt i videogramform över hela landet. Utskottet anser sig därför kunna förutsätta att en av de frågor som kommer att tas upp i samband med kommande överläggningar rörande avtalet är frågan om kvalitetsutbud av videogram. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen i här aktuell del (yrkande 6).

Motionärerna bakom motion Kr293 (s,c) framhåller att biograferna på de små orterna i dag utsätts för hård konkurrens av videouthyrare på orten. Konkurrensen består i att videohandlaren oftast får filmen till uthyrning innan biograferna får möjlighet att visa den. En nedläggning av biografer på de små orterna är av den anledningen att befara. Motionärerna vill att regeringen i kommande filmavtal mellan staten och filmbranschens organisationer arbetar för att en s.k. *spärrtid* införs för videovisning av film avsedd för biografmarknaden i Sverige. Biograffilm överförd till video bör frisläppas för visning tidigast 12 månader efter biografpremiären i Sverige.

Utskottet har tidigare vid ett flertal tillfällen behandlat frågan om införandet av ett s.k. spärravtal. I betänkandet KrU 1985/86:20 uttalade utskottet – med anledning av att då förda överläggningar mellan Filminstitutet och företrädare för branschen i fråga icke lett till någon överenskommelse – att det var viktigt att fortsatta överläggningar görs i fråga om möjligheten att få till stånd ett sådant avtal, lämpligen i samband med överläggningar rörande film- och videoavtalet hösten 1988. Utskottet delar motionärernas oro för de små biografernas situation. De små biograferna utgör en viktig del av glesbygdens kulturliv. Mycket talar därför för att en spärrtid för videovisning av film är värd att pröva. Utskottet utgår från att regeringen vid de nu förestående överläggningarna noga prövar frågan om möjligheterna att

få till stånd ett spärravtal. Det är enligt utskottets uppfattning inte påkallat att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motionen. Den avstyrks därför.

Utskottet hemställer

1. beträffande *filmkulturella insatser för barn och ungdom*
att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Kr287 dels beslutar att för angivna ändamål under anslaget Filmstöd skall beräknas 6 000 000 kr., dels som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen till *Filmstöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 44 870 000 kr.,

3. beträffande *initiativ till filmproduktioner*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr237 yrkande 1,

4. beträffande *distribution av svenskproducerade barnfilmer*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr237 yrkande 2,

5. beträffande *förmedling av kvalitetsvideo*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr242 yrkande 6,

6. beträffande *spärrtid för visning av biograffilm på video*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr293.

3. Stöd till fonogram och musikalier

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 3 (s. 463–465) och hemställer

att riksdagen till *Stöd till fonogram och musikalier* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 8 084 000 kr.

4. Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader

Regeringen har under punkt G 4 (s. 465–467) föreslagit riksdagen att till Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 9 974 000 kr.

Motion

1987/88:Kr238 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär utredning om förvaring av ljud- och bildupptagningar på sätt som anges i motionen,

Utskottet

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag till medelsanvisning.

Enligt motion Kr238 (m) är det av stor vikt att största möjliga tillgänglighet skapas till de arkiv för ljud- och bildband som finns hos Sveriges Radio och hos arkivet för ljud och bild (ALB). Motionärerna anför bl.a. att satellitprogrambolaget Scan-Sat för närvarande inte har rätt att för sin TV 3 utnyttja Sveriges Radios arkiv. Regeringen bör enligt motionärerna låta utreda vilka

åtgärder som erfordras för att de regler som styr tillgängligheten till arkivmaterialet skall bli enkla och enhetliga (yrkande 2).

Frågor om tillgängligheten till det arkivmaterial som avses med motionen är i hög grad avhängig reglerna i den upphovsrättsliga lagstiftningen. En utförlig redovisning av det upphovsrättsliga regelsystemet lämnas i lagutskottets nyligen avgivna betänkande LU 1987/88:9. Utskottet hänvisar till framställningen i nämnda betänkande.

Regleringen av ALB:s verksamhet är starkt beroende av att det insamlade materialet är upphovsrättsligt skyddat. Huvudregeln är att materialet är tillgängligt endast för forskningens behov. I övrigt fordras medgivande från upphovsmannen.

Frågan om tillgängligheten till de ljud- och bildupptagningar som förvaras hos ALB har behandlats av ljud- och bildbevarandekommittén i betänkandet (SOU 1987:51) Ljud och bild för eftervärlden. Betänkandet har remissbehandlats. Enligt vad utskottet inhämtat kommer regeringens bedömningar och förslag med anledning härav senare att redovisas för riksdagen.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i betänkandet KrU 1987/88:5 ingående har behandlat frågor som rör den prissättning som Sveriges Television AB:s TV-arkiv tillämpar vid försäljning av filmmaterial.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att det inte är påkallat att riksdagen förordar ett sådant utredningsarbete som begärs i motionen. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen i här aktuell del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 9 974 000 kr.,

2. beträffande *tillgängligheten till visst arkivmaterial*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr238 yrkande 2.

5. Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m.m.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 5 (s. 467) och hemställer

att riksdagen till *Arkivet för ljud och bild: Insamlingsverksamhet m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 408 000 kr.

Dagspress och tidskrifter

6. Stöd till kulturtidskrifter

Regeringen har under punkt G 9 (s. 472–473) föreslagit riksdagen att till Stöd till kulturtidskrifter för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 18 670 000 kr.

1987/88:Kr211 av Börje Stensson och Margareta Andrén (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidragsgivning till trossamfundens och nykterhetsrörelsens tidskrifter.

1987/88:Kr222 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

8. att riksdagen till Stöd till kulturtidskrifter (G 9) för budgetåret 1988/89 anvisar 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1987/88:Kr264 av Bo Hammar m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen med ändring av propositionen 1987/88:100, bil. 10 G 9, anslår 4 milj. kr. utöver regeringens förslag till Stöd till kulturtidskrifter.

1987/88:Kr267 av Karl Boo m.fl. (c) vari yrkas

6. att riksdagen till G 9.Stöd till kulturtidskrifter anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 5 000 000 kr. förhöjt anslag på 23 670 000 kr.,

1987/88:Kr288 av Alf Svensson (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att införa stöd till tidskrifter för ideella organisationer,

2. att riksdagen beslutar anslå 20 000 000 kr. i förslagsanslag till stöd för ideella organisationers tidskrifter.

Utskottet

I propositionen föreslås att kulturtidskriftsstödet skall höjas med 670 000 kr. till totalt 18 670 000 kr. Inom denna ram beräknas högst 3 milj. kr. för den treåriga försöksverksamhet avseende möjligheterna att förbättra kulturtidskrifternas ekonomiska situation genom marknadsföringstekniska åtgärder m.m. som inleddes år 1987. Kulturrådet skall enligt propositionen redan efter verksamhetens andra år göra en utvärdering av försöksverksamheten. Kulturministern anför att denna utvärdering bör kunna läggas till grund för förslag till utformning av det framtida stödet till kulturtidskrifter.

I tre motioner, Kr222 (fp), Kr264 (vpk) och Kr267 (c), föreslås en höjning av anslaget, nämligen med 2,5 milj. kr., 4 milj. kr. resp. 5 milj. kr. I samtliga motioner framhålls kulturtidskrifternas viktiga roll i kulturdebatten. Motionärerna anser att förslaget i propositionen inte innebär en reell uppräkning.

Utskottet delar motionärernas bedömning av kulturtidskrifternas betydelse för det svenska kulturlivet. Dessa tidskrifter bevakar olika kultur- och samhällsområden. Den väsentliga förstärkning av kulturtidskriftsstödet som riksdagen beslöt år 1986 i samband med att det hittillsvarande särskilda stödet till organisationstidskrifter drogs in hade också till syfte att upprätthålla en aktiv debatt och säkerställa att olika åsiktsriktningar kan göra sig hörda. Inom ramen för det förstärkta kulturtidskriftsstödet skulle det finnas utrymme för att ge stöd även till vissa organisationstidskrifter.

Som redovisats ovan aviserar kulturministern att förslag om stödets framtida utformning kommer att läggas fram. Detta kommer enligt vad utskottet inhämtat att ske i samband med att den treåriga försöksverksamheten avslutas. Med hänsyn härtill samt till rådande budgetläge är utskottet inte berett att förorda en förstärkning av anslaget. Utskottet avstyrker följaktli-

gen motionerna Kr222 yrkande 8, Kr264 och Kr267 yrkande 6 och tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning.

I motion Kr211 (fp) påtalas behovet av stöd till trossamfundens och nykterhetsrörelsens tidskrifter. Alf Svensson (c) föreslår i motion Kr288 att ett särskilt stöd för de ideella organisationernas tidskrifter skall införas och att riksdagen skall anslå 20 milj. kr. för detta ändamål.

Våren 1987 behandlade utskottet motionsförslag om att organisationstidskrifter – i första hand de som ges ut av ideella föreningar – skulle få stöd. I detta sammanhang togs även upp förslag som i allt väsentligt överensstämmer med de nu aktuella. Utskottet som inhämtade yttrande från statens kulturråd över motionerna redovisade i sitt betänkande KrU 1986/87:17 (s. 8) bl.a. följande uttalande från kulturrådet.

Merparterna av organisationstidskrifterna skiljer sig till funktion och innehåll från kulturtidskrifterna. Den största och viktigaste läsargruppen är som regel de egna medlemmarna. Innehållet präglas av organisationens arbete, av vilka frågor som är prioriterade eller på annat sätt mest aktuella, och en del av materialet har framför allt internt intresse. De utgivande organisationerna har som regel statligt organisationsstöd som tillsammans med kursavgifterna utgör grunden för ekonomin. Tidskrifterna är som regel momsbefriade. Vid en bedömning av generellt stöd till organisationstidskrifter behöver således andra kriterier och bedömningsgrunder tillämpas än för kulturtidskriftsstödet.

Kulturutskottet avstyrkte motionerna och dessa avslogs av riksdagen.

Enligt vad utskottet inhämtat har 83 ansökningar från organisationstidningar inkommit till kulturrådet under år 1987. Hittills har kulturrådet beviljat stöd till 54 tidskrifter med sammanlagt ca 3 milj. kr.

Utskottet finner inte skäl att ändra sitt tidigare ställningstagande till frågan om ett organisationstidskriftsstöd. Utskottet avstyrker alltså motionerna Kr211 och Kr288.

Utskottet hemställer

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Kr222 yrkande 8, 1987/88:Kr264 och 1987/88:Kr267 yrkande 6 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 18 670 000 kr.,

2. beträffande *stöd till vissa organisationstidskrifter*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr211 och 1987/88:Kr288.

Litteratur

7. Litteraturstöd

Regeringen har under punkt G 12 (s. 477–480) föreslagit riksdagen att till Litteraturstöd för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 31 486 000 kr.

1987/88:Kr208 av Lars Sundin (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag som möjliggör bidrag till utgivningen av samisk litteratur till mottagare i annat nordiskt land.

1987/88:Kr219 av Börje Nilsson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att stödet för storstilsutgivning av böcker bör förändras.

1987/88:Kr228 av Viola Furubjelke och Berit Löfstedt (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ansvar och resurser för produktion och utgivning av skönlitterära barn- och ungdomsböcker på invandrarspråk.

1987/88:Kr238 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagerhållning av kvalitetslitteratur.

1987/88:Kr242 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

5. att riksdagen till G 12. Litteraturstöd anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 500 000 kr. förhöjt anslag av 31 986 000 kr.

1987/88:Kr261 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp,m,c,vpk) vari yrkas

1. att riksdagen till Litteraturstöd (G 12) för anslagsposten Utgivningsstöd anvisar 1 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

1987/88:Kr317 av Karin Söder m.fl. (c,fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen verkar för att bokserien En bok för alla ger ut böcker med annat nordiskt lands litteratur på originalspråket.

Utskottet

I propositionen redovisas att kulturrådet i rapporten Boken – en översikt (Rapport från statens kulturråd 1987:3) konstaterar att det inte skett några genomgripande förändringar på bokområdet sedan år 1985, då ställning senast togs till inriktningen och utformningen av de statliga insatserna på området. Kulturrådet anser därför att det för närvarande inte finns anledning till några förändringar i det statliga litteraturstödet eller i övriga insatser på litteraturområdet som kräver beslut av regering eller riksdag.

Kulturrådets rapport har kritiserats av Sveriges författarförbund som anser att den ger en förenklad bild av bokmarknaden. Författarförbundet framhåller särskilt att svensk skönlitteratur i original har en svår ställning som bör närmare analyseras. I propositionen påpekas att Svenska Bokförläggareföreningen stöder Författarförbundets förslag. Kulturministern förutsätter att kulturrådet i en kommande analys av bokbranschen tar upp de invändningar som förts fram. Han förklarar sig därför inte beredd att nu göra några förändringar i stödet.

Från anslaget lämnas stöd från tre anslagsposter – Utgivningsstöd, Utgivning av lättläst litteratur samt Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom.

Anslagsposten *Utgivningsstöd* som i propositionen beräknas till 24 773 000 kr. föreslås i motion Kr261 (fp,m,c,vpk) yrkande 1 ökas med 1 milj. kr. Motionärerna anser att den svenska skönlitteraturen får allt svårare att hävda sig på marknaden. De anför att utgivningsstödet håller på att förlora sin karaktär av generellt verkande selektivt stöd där endast triviallitteratur skulle ställas utanför. Det skönlitterära stödets omfattning bör enligt motionen återställas till nivån 300 stödda titlar.

Med hänsyn till det behov som finns att stärka litteraturstödet anser utskottet att anslagsposten Utgivningsstöd bör ökas med 1 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag. Utskottets ställningstagande innebär alltså att motion Kr261 yrkande 1 tillstyrks.

Stödet för utgivning av *En bok för alla samt för läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom* föreslås i propositionen bli höjt med 637 000 kr. till 6,7 milj. kr. Av denna anslagshöjning skall Litteraturfrämjandet under högst tre år tillföras 500 000 kr. per år för stöd till läsfrämjande projekt i arbetslivet.

I motion Kr242 (c) föreslås att riksdagen skall anvisa 500 000 kr. utöver regeringens förslag till Litteraturfrämjandet för att utveckla arbetet med bokspridning och läsfrämjande åtgärder genom folkrörelserna.

Utskottet vill i sammanhanget erinra om att Litteraturfrämjandet – enligt det avtal om utgivning av En bok för alla som slutits mellan staten och Litteraturfrämjandet – skall använda minst 400 000 kr. per budgetår för spridning av böcker i samband med läsfrämjande insatser bland barn och ungdomar.

Utskottet är inte berett att förorda den av motionärerna föreslagna anslagshöjningen och avstyrker alltså motion Kr242 yrkande 5.

Hemställan i motion Kr317 (c,fp) syftar till att utgivningen av En bok för alla skall omfatta *nordisk litteratur på originalspråket.*

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att öka språkförståelsen inom Norden. Det är ett viktigt led i strävandena att stärka den nordiska gemenskapen och samarbetet.

I Nordiska rådets verksamhet har arbetet på att öka språkförståelsen hög prioritet. Vid rådets session i Oslo våren 1988 tog rådet ställning till ett förslag från ministerrådet om en handlingsplan för det nordiska kultursamarbetet. I denna handlingsplan slog ministerrådet fast att den nordiska kulturgemenskapen inte enbart har ett egenvärde utan att den även har utgjort en förutsättning för nordiskt samarbete på övriga samhällsområden. I handlingsplanen ingår åtgärder för att öka språkförståelsen i Norden. Nordiska rådet beslutade att rekommendera ministerrådet att genomföra handlingsplanen under perioden 1989–1991 och att därvid särskilt prioritera bl.a. arbetet för ökad språkförståelse i Norden. Utskottet vill vidare peka på att med stöd från Nordiska kulturfonden har en nordisk bokklubb startats. Denna bokklubb skall erbjuda ett brett urval av god litteratur från alla de nordiska länderna. En del av böckerna kommer att ges ut på originalspråket.

Utskottet konstaterar att en rad åtgärder i syfte att öka språkförståelsen i Norden har vidtagits eller kommer att vidtas.

Med hänvisning till vad som anförts anser utskottet att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Förslaget i motion Kr208 (fp) syftar till att underlätta utgivningen av *samisk litteratur*. Motionären vill att regeringen skall utarbeta förslag som gör det möjligt att ge bidrag till utgivning av samisk litteratur till mottagare i annat nordiskt land.

Enligt förordningen (1978:490) om statligt litteraturstöd kan stöd utgå endast till svenskt förlag i Sverige. Motionären påpekar att bidrag inte kan ges till svenska samiska författares verk som ges ut på norska förlag.

Statens kulturråd har i skrivelse till regeringen år 1987 tagit upp frågan om behandlingen av samiska bidragsärenden. Kulturrådet konstaterar att rådet inte förfogar över särskilda bidragsmedel för samiska kulturändamål. Sameärenden prövas tillsammans med andra ansökningar inom ramen för olika, ofta verksamhetsinriktade anslag. Rådet redovisar bl.a. att vissa problem har uppstått framför allt i fråga om ansökningar från de samiska konstnärsorganisationerna men även från andra sökande. Statsbidrag får i dag utgå till kulturverksamhet inom Sveriges gränser. Kulturrådet får varje år ett antal ansökningar om litteraturstöd från samiska förlag utanför Sverige. Samma förhållande gäller ansökningar om bidrag till fonogram. Även vissa kulturprogram i Sverige arrangeras av andra än svenska arrangörer.

Rådet påpekar att litteraturstödet i Norge är avsevärt högre än i Sverige. Rådet anför vidare följande.

Resultatet blir att många svenska samiska författare söker bidrag i Norge. Norska förlag finner det naturligt att Sverige skall ta ett större ekonomiskt ansvar än vad som görs i dag. Samma inställning har framförts från Norskt kulturråd. Sverige bör kunna ge bidrag till titlar som skrivits av svenska författare även om de förläggs i ett annat nordiskt land. Utgivningen gäller i första hand nordsamiska men även sydsamiska. Samma förhållanden gäller samiska fonogram. De produkter som kommer fram har sitt spridningsområde i Sameland men stödet motiveras i och för sig av den spridning som sker i Sverige. Spridningen över gränserna är dock ett viktigt skäl att underlätta för de sökande att få del av det statliga stödet.

Avslutningsvis anhåller kulturrådet att regeringen beslutar om de ändringar i statsbidragsförordningar och i övrigt vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att statens kulturråd, om särskilda skäl föreligger, skall kunna ge bidrag för samiska kulturändamål till mottagare i annat nordiskt land.

Utskottet konstaterar att det problem som motionären har tagit upp har uppmärksammats av kulturrådet. Kulturrådets skrivelse behandlas för närvarande inom regeringskansliet. Utskottet förutsätter att frågan om möjligheterna att lämna bidrag till samisk litteratur från litteraturstödet – även om utgivningen sker i annat nordiskt land – snarast får en lösning. Med hänvisning till vad som anförts anser utskottet att det inte är erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen.

I motion Kr228 (s) yrkas att riksdagen i ett uttalande till regeringen skall ställa sig bakom vad motionärerna anfört om ansvar och resurser för produktion och utgivning av *skönlitterära barn- och ungdomsböcker på invandrarspråk*. Motionärerna hävdar att tillgången på böcker på invandrarspråk är begränsad. Både nyproduktion och översättning behöver stödjas och stimuleras. Härför krävs ett klarlagt ansvar och erforderliga resurser, anför de.

Från anslagsposten Utgivningsstöd utgår stöd till bl.a. litteratur på invandrar- och minoritetsspråk. Kulturrådet fördelar stödet. Enligt gällande bidragsbestämmelser kan stöd till utgivning av litteratur på invandrar- och minoritetsspråk utgå till svenskt förlag för skönlitteratur, facklitteratur och barn- och ungdomslitteratur [statens kulturråds författningssamling (KRFS) 1987:14]. Stöd kan utgå såväl till förlag eller utgivare med huvudsaklig inriktning på invandrar- och minoritetsspråk som till förlag eller utgivare med huvudsaklig utgivning på svenska. Stödet kan utgå dels i form av stöd till enskilda titlar, dels – vad gäller förlag eller utgivare med huvudsaklig inriktning på invandrar- och minoritetsspråk – i form av stöd till allmänna förlagskostnader.

Kulturrådet har i anslagsframställning för budgetåret 1988/89 föreslagit att stödordningen skall höjas med 150 000 kr. för att bl.a. öka antalet stödda titlar.

Utskottet anser liksom motionärerna att det är angeläget att utgivningen av barn- och ungdomsböcker på invandrarspråk stöds och uppmuntras. Med hänsyn till kulturrådets övergripande ansvar för att bl.a. följa utvecklingen och svara för bidragsgivningen för utgivning av barn- och ungdomsböcker på invandrarspråk anser utskottet det inte vara erforderligt med någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr228.

Utgivningsstödet omfattar även stöd för utgivning av *storstilsböcker*. Detta stöd lämnas av kulturrådet inom ramen för stödordningarna för de olika litteraturområdena med undantag för barnlitteratur, tecknade serier för barn och ungdom samt litteratur på invandrar- och minoritetsspråk. Avsikten med stödet är att det skall komma ut titlar med stor stil parallellt med normalutgåvan. Stödet fungerar som förlusttäckningsbidrag i intervallet 200–700 sålda exemplar. När det gäller storstilsutgivning har kulturrådet sedan två år tillbaka ett nära samarbete med Bibliotekstjänst. Enligt vad utskottet inhämtat har kulturrådet under de senaste två åren fått endast en ansökan om bidrag för storstilsutgivning.

Enligt motion Kr219 (s) bör en särskild stödordning för utgivning av storstilsböcker inrättas. Motionären anser att detta är nödvändigt för att en regelbunden utgivning av böcker med stor stil skall komma till stånd. Kulturrådet bör få i uppdrag att utarbeta förslag till hur stödet skall utformas.

Utskottet konstaterar att gällande bidragsregler ger möjligheter till stöd för utgivning av storstilsböcker. Utskottet är inte berett att förorda en ändring av nu gällande bestämmelser. Motionen avstyrks alltså.

I motion Kr238 (m) aktualiseras frågan om *lagerhållning av kvalitetslitteratur*. Motionärerna påpekar att det finns stora brister i förlagens lagerhållning av såväl svensk litteratur som utländska klassiker. De anför att om Sverige skall kunna göra anspråk på att vara en kulturnation måste den litteratur som haft avgörande betydelse för den västerländska kulturutvecklingen finnas att köpa. Litteraturstödet måste enligt motionärerna utformas så att en bättre lagerhållning av kvalitetslitteratur gynnas.

Från anslagsposten Utgivningsstöd lämnas även ett lagerstöd till klassisk litteratur. Enligt den stödordning som kulturrådet utfärdad (KRFS 1987:16) kan stöd komma i fråga endast för bok som utkommit i bokhandel.

Lagerstöd, som beviljas för ett år i taget, avser lägst 200 och högst 2 000 exemplar av samma boktitel. För lagerstöd har för budgetåret 1987/88 anslagits 630 000 kr.

Med hänsyn till kulturrådets övergripande ansvar för utvecklingen på bokområdet räknar utskottet med att rådet uppmärksammar frågan om förlagens lagerhållning. Utskottet anser därför att någon riksdagens åtgärd med anledning av motion Kr238 yrkande 11 inte är påkallad.

Utskottet hemställer

1. beträffande *beräknande av medel för utgivningsstöd*
att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med bifall till motion 1987/88:Kr261 yrkande 1 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 25 773 000 kr.,

2. beträffande *beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr242 yrkande 5 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 6 713 000 kr.,

3. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med bifall till motion 1987/88:Kr261 yrkande 1 i motsvarande del samt med avslag på motion 1987/88:Kr242 yrkande 5 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 32 486 000 kr.,

4. beträffande *utgivning av nordisk litteratur på originalspråk i En bok för alla*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr317,

5. beträffande *bidrag till mottagare i annat nordiskt land för utgivning av samisk litteratur*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr208,

6. beträffande *utgivning av barn- och ungdomsböcker på invandrarspråk*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr228,

7. beträffande *stöd till storstilsutgivning av böcker*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr219,

8. beträffande *lagerhållning av kvalitetslitteratur*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Kr238 yrkande 11.

8. Kreditgarantier till bokförlag m.fl. anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna G 13–G 16 (s. 480–484) och hemställer

att riksdagen till *Kreditgarantier till bokförlag* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 kr.,

att riksdagen till *Stöd till bokhandel* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 2 705 000 kr.,

att riksdagen till *Distributionsstöd till fackbokhandel m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 2 792 000 kr.,

att riksdagen till *Lån för investeringar i bokhandel m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 2 250 000 kr.

9. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader

Regeringen har under punkt G 17 (s. 484–486) föreslagit riksdagen att till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 16 028 000 kr.

Utskottet

Med hänsyn till vad socialförsäkringsutskottet anfört i sitt av riksdagen godkända betänkande SfU 1987/88:20 bör ett belopp om 137 000 kr. beräknas under förevarande anslag för vissa förvaltningskostnader i samband med produktion av studielitteratur för rörelsehindrade högskolestuderande. Den i budgetpropositionen beräknade anslagsposten till sådan produktion har enligt förslag i nämnda betänkande minskats med motsvarande belopp (anslaget E 8 i bil. 10).

Som en följd av kulturutskottets ställningstagande bör ett belopp om 16 165 000 kr. anvisas under förevarande anslag.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 165 000 kr.

10. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader

Regeringen har under punkt G 18 (s. 486–490) föreslagit riksdagen att

1. medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 8 milj. kr. för budgetåret 1989/90 som har förordats i propositionen,

2. till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 33 936 000 kr.

Motioner

1987/88:Kr233 av Margareta Persson (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om punktskrift som ett officiellt skriftspråk,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ökad punktskriftsproduktion.

1987/88:Kr262 av Margareta Andrén och Ingrid Ronne-Björkqvist (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder skall vidtas för att stärka punktskriftens ställning som ett officiellt skriftspråk.

1987/88:Kr263 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att punktskriften skall ha ställningen som erkänt skriftspråk,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av samhällsinformation på punktskrift,

3. att riksdagen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket för budgetåret 1988/89 anslår ytterligare 2 000 000 kr. för produktion av punktskrift.

1987/88:Kr289 av Elisabeth Fleetwood och Gunnel Liljegren (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att punktskrift måste erhålla officiellt erkännande,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att samhällsinformation i punktskrift skall öka,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB) bör erhålla tillskottsmedel för utgivande av den nya psalmboken.

1987/88:Kr290 av Karl Boo och Kerstin Göthberg (c) vari yrkas att riksdagen till G 18 Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 1 000 000 kr. förhöjt anslag på 34 936 000 kr.

1987/88:Kr326 av Jan-Erik Wikström m.fl. (fp,m,c,vpk) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att talboks- och punktskriftsbibliotekets produktion av talböcker och punktskriftsböcker under budgetåret 1988/89 bör ha minst samma omfattning som 1987/88,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att bibliotekets planering bör inriktas på minst oförändrad produktion,

3. att riksdagen som mening ger regeringen till känna att regeringen om så erfordras bör återkomma till riksdagen med begäran om tilläggsanslag för punktskriftsböcker.

Utskottet

Från anslaget bekostas talboks- och punktskriftsbibliotekets (TPB) produktion av talböcker och punktskriftsböcker samt kataloger och informationsmaterial. Från detta anslag utbetalas även fr.o.m. den 1 juli 1985 statsbidrag för länsbibliotekens inköp av talböcker samt bidrag till Sveriges dövas riksförbund för produktion av videogram för döva.

Sedan budgetåret 1984/85 ansvarar TPB för försäljning av punktskriftsböcker till svartskriftspris.

Fördelningen på olika anslagsposter redovisas i propositionen i följande tablå.

	1987/88	Beräknad ändring 1988/89
		Föredraganden
1. Produktionskostnader för talböcker, punktskriftsböcker, informationsmaterial m. m.	22 412 000	+400 000
2. Produktionskostnader för punktskriftsböcker för försäljning	387 000	+ 50 000
3. Bidrag för inköp av talböcker till länsbibliotek	3 090 000	+ 62 000
4. Bidrag till Sveriges dövas riksförbund för produktion av videogram för döva	7 316 000	+219 000
	33 205 000	**+731 000**

Enligt propositionen bör TPB ges ett bemyndigande att under budgetåret 1988/89 få lägga ut beställningar av talböcker, punktskriftsböcker och informationsmaterial till ett belopp om högst 8 milj. kr. Utskottet tillstyrker att regeringen får ge TPB det begärda bemyndigandet.

Förslag och synpunkter på TPB:s verksamhet förs fram i flera motioner.

I motion Kr326 (fp,m,c,vpk) påpekas att TPB under innevarande budgetår beräknar kunna producera ungefär 1 750 talböcker och 400 punktskriftsböcker. Motionärerna anför att med den utformning förslaget till produktionsanslag har fått det är ytterst osäkert om denna nivå kan bibehållas under budgetåret 1988/89. De vill därför att riksdagen skall göra ett uttalande om dels att TPB:s produktion av talböcker och punktskriftsböcker under nästkommande budgetår skall ha minst samma omfattning som under innevarande budgetår (yrkande 1), dels att bibliotekets planering bör inriktas på minst oförändrad produktion (yrkande 2). Produktionen av punktskriftsböcker bör enligt motion Kr233 (s) öka (yrkande 2). Motionären pekar speciellt på behovet av barn- och ungdomsböcker samt samhällsinformation på punktskrift. Behovet av samhällsinformation på punktskrift tas även upp i motionerna Kr263 (vpk) yrkande 2 och Kr289 (m) yrkande 2. Förslag som syftar till att TPB skall kunna fortsätta utgivningen av psalmboken på punktskrift för försäljning förs fram i motionerna Kr289 (yrkande 3) och Kr290 (c). Även i motionerna Kr233 och Kr262 (fp) påpekas att det är angeläget att medel ställs till TPB:s förfogande för detta ändamål. Det förhållande att regeringen inte beräknat medel för framställning av en reviderad handledning i svensk punktskrift kritiseras i motionerna Kr233, Kr262 och Kr263.

Enligt motionerna Kr233 (yrkande 1), Kr262, Kr263 (yrkande 1) och Kr289 (yrkande 1) bör punktskriften erkännas som ett officiellt skriftspråk.

Förslag om en höjning av anslaget läggs fram i två motioner. I motion Kr290 förordas en höjning med 1 milj. kr. Enligt yrkande 3 i motion Kr263 (vpk) bör anslaget höjas med 2 milj. kr. I motion Kr326 yrkande 3 föreslås att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att regeringen om så erfordras bör återkomma till riksdagen med begäran om tilläggsanslag för punktskriftböcker.

Med anledning av samtliga här nämnda motioner vill utskottet understryka att det är viktigt att den nuvarande nivån på TPB:s produktion av tal- och punktskriftsböcker kan upprätthållas. Med hänsyn till punktskriftens betydelse för de synskadade är det särskilt angeläget att omfattningen och inriktningen av denna produktion såväl för utlåning som för försäljning bibehålls. Utskottet anser därför att om – som motionärerna hävdar – de i propositionen föreslagna medlen visar sig vara otillräckliga, regeringen bör återkomma med förslag om tilläggsanslag. Vad utskottet här anfört med anledning av motionerna Kr233 yrkande 2, Kr263 yrkande 2 och 3 i här aktuell del, Kr289 yrkandena 2 och 3, Kr290 i här aktuell del och Kr326 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Beträffande motionsförslagen om punktskriftens ställning vill utskottet framhålla att det är viktigt att användningen av punktskrift i olika sammanhang stöds och byggs ut. En betydelsefull roll härvidlag har den år 1985 inrättade punktskriftsnämnden. Denna har till uppgift att främja och

utveckla punktskriften. I uppdraget ingår även att utarbeta normer för den svenska punktskriften. Med det anförda får motionerna Kr233 yrkande 1, Kr262, Kr263 yrkande 1 och Kr289 yrkande 1 anses besvarade.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning och avstyrker motionerna Kr290 och Kr263 yrkande 3, båda motionerna i här aktuell del.

Utskottet hemställer

1. beträffande *talboks- och punktskriftsbibliotekets produktion av tal- och punktskriftsböcker*
att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Kr233 yrkande 2, 1987/88:Kr263 yrkande 2 och yrkande 3 i motsvarande del, 1987/88:Kr289 yrkande 2 och 3, 1987/88:Kr290 i motsvarande del och 1987/88:Kr326 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. beträffande *punktskriftens ställning*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Kr233 yrkande 1, 1987/88:Kr262, 1987/88:Kr263 yrkande 1 och 1987/88:Kr289 yrkande 1,

3. beträffande *visst beställningsbemyndigande*
att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 8 000 000 kr. för budgetåret 1989/90 som förordats i proposition 1987/88:100,

4. beträffande *medelsanvisningen*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Kr290 och 1987/88:Kr263 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 33 936 000 kr.

11. Bidrag till Svenska språknämnden

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt G 19 (s. 490–491) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Svenska språknämnden* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 772 000 kr.

Stockholm den 10 maj 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Jan-Erik Wikström (fp), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Margareta Mörck (fp), Kerstin Göthberg (c), Alexander Chrisopoulos (vpk), Claes Rensfeldt (s), Håkan Stjernlöf (m) och Björn Kaaling (s).

1. Avgift för obligatorisk förhandsgranskning av videogram (punkt 1, mom. 5)

Karl Boo (c), Kerstin Göthberg (c) och Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Den i" och slutar med "av videogram" bort ha följande lydelse:

I reservation 9 till konstitutionsutskottets betänkande KU 1987/88:36 yrkar företrädare för centerpartiet och vänsterpartiet kommunisterna att riksdagen antar ett förslag till lag om förhandsgranskning av videogram och filmer med bestämmelser om förhandsgranskning av filmer och videogram som skall spridas till allmänheten. Enligt förslaget skall den ifrågavarande granskningen handhas av statens biografbyrå.

Enligt utskottets uppfattning bör den enligt det föregående föreslagna granskningen finansieras genom att en granskningsavgift införs så som motionärerna bakom motion Kr292 föreslår.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *avgift för obligatorisk förhandsgranskning av videogram*
att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr292 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Filmkulturella insatser för barn och ungdom (punkt 2, mom. 1)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp), Alexander Chrisopoulos (vpk) och Håkan Stjernlöf (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Med anledning" och på s. 7 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att det är angeläget att de kunskaper och erfarenheter av föreningslivets och kommunernas kvalitetsfilmvisning för barn och ungdom som finns hos nämnden för barn- och ungdomsfilm tas till vara när det gäller att genomföra den nu aktuella satsningen på kvalitetsfilmvisning och medieundervisning för barn och ungdom. Detta bör enligt utskottets uppfattning ske genom att Filminstitutet utvecklar ett samarbete med nämnden i de frågor där nämnden har särskilda förutsättningar att bidra till ett effektivt genomförande av satsningen. Med hänsyn till den kontinuitet som Filminstitutet borgar för och det professionella kunnande och de resurser i övrigt som Filminstitutet förfogar över måste dock ansvaret för genomförandet av den samlade och riksomfattande verksamheten, såsom regeringen föreslår, läggas på Filminstitutet. Utskottet delar följaktligen regeringens uppfattning att medlen i sin helhet bör disponeras av Filminstitutet. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *filmkulturella insatser för barn och ungdom*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på

motion 1987/88:Kr287 beslutar att för angivna ändamål under anslaget Filmstöd skall beräknas 6 000 000 kr.

3. Förmedling av kvalitetsvideo (punkt 2, mom. 5)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet delar" och slutar med "(yrkande 6)" bort ha följande lydelse:

Det är enligt utskottets uppfattning beklagligt att en stor del av videoutbudet innehåller våld, kvinnoförnedring och andra nedbrytande framställningar. Mot den bakgrunden är det oroväckande att många barn och ungdomar tillbringar stor tid med videotittande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att samhället tar sitt ansvar för att stimulera framväxten av ett kvalitetsutbud. Efarenheterna från Litteraturfrämjandets insatser på bokförmedlingens område kan, som påpekas i motionen, tjäna som förebild härför. I enlighet med vad som anförs i motionen bör riksdagen hos regeringen begära åtgärder i syfte att etablera förmedling av kvalitetsvideo. En del av det stöd som i budgetpropositionen anvisas till filmkulturella insatser för barn och ungdom bör användas för detta ändamål. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker bifall till motionen i här aktuell del.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 2 bort ha följande lydelse:

> 5. beträffande *förmedling av kvalitetsvideo*
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr242 yrkande 6 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Spärrtid för visning av biograffilm på video (punkt 2, mom. 6, motiveringen)

Ingrid Sundberg (m), Jan-Erik Wikström (fp), Lars Ahlmark (m), Margareta Mörck (fp) och Håkan Stjernlöf (m) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet har" och på s. 9 slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

I betänkandet KrU 1984/85:13 anförde utskottet synpunkter på behovet av insatser för att främja spridning av kvalitetsfilm till mindre orter (s. 4). Ett införande av ett spärravtal kan vara *ett sätt* att främja en sådan spridning. Utskottet konstaterade i betänkandet KrU 1985/86:20 att överläggningar som då hade förts mellan Filminstitutet och företrädare för branschen inte hade lett till någon överenskommelse i fråga om införande av spärrtid (s. 5). I enlighet med vad utskottet uttalade i det sammanhanget anser utskottet att det är viktigt att fortsatta övervägaden görs i fråga om möjligheten att få till stånd ett spärravtal. Utskottet utgår från att regeringen i samband med de nu förestående överläggningarna ånyo prövar frågan. Det är därför enligt utskottets uppfattning inte påkallat att riksdagen vidtar någon åtgärd med anledning av motionen. Den avstyrks därför.

5. Tillgängligheten till visst arkivmaterial (punkt 4, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Frågan om" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning pekar motionärerna på en omotiverad skillnad mellan möjligheterna att ta del av, å ena sidan, tryckt material och, å andra sidan, arkiverade ljud- och bildband. ALB ställer sitt material till förfogande endast för forskningsändamål, och Sveriges Radio förfogar självständigt över sina arkiv. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är av stor vikt att största möjliga tillgänglighet skapas för ljud- och bildupptagningar. Utskottet anser därför att riksdagen med anledning av motionen hos regeringen bör begära en utredning av vilka åtgärder som erfordras för att de regler som styr tillgängligheten till arkivmaterialet skall bli enkla och enhetliga.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 4 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *tillgängligheten till visst arkivmaterial*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:Kr238 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 6, mom. 1)

Jan-Erik Wikström och Margareta Mörck (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Som redovisats" och på s. 12 slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att endast några få organisationstidskrifter fått stöd under anslaget till kulturtidskrifter. Kulturtidskrifterna kämpar liksom organisationernas tidningar med stora ekonomiska svårigheter. Utskottet anser att kulturtidskrifterna med sina ofta små upplagor fyller en väsentlig uppgift i kulturdebatten. Förslaget i budgetpropositionen innebär ingen reell förstärkning av kulturtidskriftsstödet. Utskottet förordar därför att – så som föreslås i motionen Kr222 – anslaget Stöd till kulturtidskrifter (G 9) bör höjas med 2,5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100, motionerna 1987/88:Kr264 och 1987/88:Kr267 yrkande 6 samt med bifall till motion 1987/88:Kr222 yrkande 8 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 21 170 000 kr.,

7. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 6, mom. 1)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Som redovisats" och på s. 12 slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Kulturtidskrifter spelar en betydelsefull roll för den kulturella dialogen i vårt land. Det är därför viktigt att en bred utgivning av tidskrifter med en inriktning på kulturella, politiska och sociala frågor kan upprätthållas. Utskottet anser därför att – så som föreslås i motion Kr267 – anslaget bör höjas med 5 milj. kr.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100, motionerna 1987/88:Kr222 yrkande 8 och 1987/88:Kr264 samt med bifall till motion 1987/88:Kr267 yrkande 6 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 23 670 000 kr.,

8. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (punkt 6, mom. 1)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Som redovisats" och på s. 12 slutar med "till medelsanvisning" bort ha följande lydelse:

Kultur- och idétidskrifterna spelar en utomordentligt viktig roll för kultur- och idédebatten. De lever alla under ytterst knappa förhållanden. Det mesta arbetet görs ideellt. Genom att en rad organisationstidskrifter får stöd från kulturtidskriftsstödet har den ekonomiska situationen för de egentliga kulturtidskrifterna inte blivit mycket bättre än tidigare. Det finns anledning att öka bidraget till kulturtidskrifterna. Utskottet anser att – i enlighet med förslaget i motion Kr264 – anslaget bör höjas med 4 milj. kr.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100, motionerna 1987/88:Kr222 yrkande 8 och 1987/88:Kr267 yrkande 6 samt med bifall till motion 1987/88:Kr264 till *Stöd till kulturtidskrifter* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 22 670 000 kr.,

9. Beräknande av medel för utgivningsstöd (punkt 7, mom. 1)

Ing-Marie Hansson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Berit Oscarsson, Anders Nilsson, Claes Rensfeldt och Björn Kaaling (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "yrkande 1 tilllstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt förslaget i motionen skall förstärkningen av litteraturstödet ske på så sätt att anslaget Bidrag till utvecklingsverksamhet m.m. inom kulturområdet minskas med 1 milj. kr. Utskottet tillstyrkte i betänkandet KrU 1987/88:12 p. 4 detta förslag. Riksdagen biföll dock i enlighet med en reservation från företrädare för det socialdemokratiska partiet regeringens förslag till medelsanvisning.

Utskottet anser sig inte kunna förorda en medelsanvisning som överstiger den av regeringen föreslagna. Utskottet avstyrker alltså motion Kr261 yrkande 1.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *beräknande av medel för utgivningsstöd*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr261 yrkande 1 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 24 773 000 kr.,

10. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (punkt 7, mom. 2)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet är" och slutar med "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

När det gäller utgivningen av En bok för alla bör enligt utskottets mening ekonomiskt stöd inte lämnas för utgivning av vuxenböcker då det numera finns ett rikt utbud av prisbillig icke statssubventionerad kvalitetslitteratur. Däremot bör den del av utgivningen som avser litteratur för barn och ungdom även fortsättningsvis få stöd.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet att anslaget kan minskas med 3 milj. kr.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Kr242 yrkande 5 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 3 713 000 kr.,

11. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (punkt 7, mom. 2)

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Barn och ungdomar måste ges bättre möjligheter till egen aktivitet och förutsättningar att möta och utveckla alternativ till skräpkultur och passiviserande kulturutbud.

I 1974 års kulturpolitiska beslut poängterade riksdagen vikten av att barn och ungdomar möter god litteratur. "En bok för alla" för barn och ungdom gjorde kvalitetslitteratur lättillgänglig.

Stiftelsen Litteraturfrämjandet har i samverkan med barn- och ungdomsorganisationer gjort betydande insatser för att sprida goda böcker och utveckla läsfrämjande åtgärder.

Det är viktigt att arbetet med bokspridning och läsfrämjande åtgärder inom folkrörelserna ytterligare kan utvecklas. Utskottet anser därför liksom motionärerna att bidraget till Litteraturfrämjandet bör höjas med 500 000 kr.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med bifall till motion 1987/88:Kr242 yrkande 5 i motsvarande del beslutar att för angivna ändamål under anslaget skall beräknas 7 213 000 kr.,

12. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 7, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 9

Ing-Marie Hansson, Catarina Rönnung, Maja Bäckström, Berit Oscarsson, Anders Nilsson, Claes Rensfeldt och Björn Kaaling (alla s) anser att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Kr242 yrkande 5 och 1987/88:Kr261 yrkande 1, båda motionerna i motsvarande del, till *Litteraturstöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 31 486 000 kr..

13. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 7, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 10

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med bifall till motion 1987/88:Kr261 yrkande 1 i motsvarande del samt med avslag på motion 1987/88:Kr242 yrkande 5 i motsvarande del till *Litteraturstöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 29 486 000 kr.,

14. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (punkt 7, mom. 3)

Under förutsättning av bifall till reservation 11

Karl Boo och Kerstin Göthberg (båda c) anser att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 samt med bifall till motionerna 1987/88:Kr242 yrkande 5 och 1987/88:Kr261 yrkande 1, båda motionerna i motsvarande del, till *Litteraturstöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 32 986 000 kr..

15. Lagerhållning av kvalitetslitteratur (punkt 7, mom. 8)

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "är påkallad" bort ha följande lydelse:

Motionärerna har enligt utskottets mening tagit upp en viktig fråga. Förlagens lagerhållning av svensk skönlitteratur och utländsk klassisk litteratur är bristfällig. Det är därför angeläget att litteraturstödet får en sådan utformning att ett ökat stöd till lagerhållning av kvalitetslitteratur kan lämnas.

I detta sammanhang vill utskottet i enlighet med vad som anförs i motion Kr238 understryka den viktiga roll som en orts bokhandel har som kulturförmedlare.

dels att moment 8 i utskottets hemställan i punkt 7 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *lagerhållning av kvalitetslitteratur*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr238 yrkande 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Punktskriftens ställning (punkt 10, mom. 2)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 20 börjar med "Beträffande motionsförslagen" och på s. 21 slutar med "anses besvarade" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser liksom motionärerna att det krävs en rad insatser för att stärka punktskriftens ställning och öka användningen av punktskrift. Blinda och dövblinda måste ha samma rätt som seende att läsa skrivet material. Ett stort och brett utbud av information på punktskrift är därför nödvändigt. För att stärka punktskriftens ställning bör punktskrift bli ett officiellt erkänt skriftspråk.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 10 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *punktskriftens ställning*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Kr263 yrkande 1 samt med anledning av motionerna 1987/88:Kr233 yrkande 1, 1987/88:Kr262 och 1987/88:Kr289 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

17. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (punkt 10, mom. 4)

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 21 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "aktuell del" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att det är viktigt att den nuvarande nivån på TPB:s produktion av tal- och punktskriftsböcker kan upprätthållas och i möjligaste mån byggas ut. Med hänsyn till punktskriftens betydelse för de synskadade är det särskilt angeläget att denna produktion såväl för utlåning som för försäljning kan ökas. Utskottet anser därför att – så som föreslås i motion Kr263 – anslaget bör höjas med 2 milj. kr. utöver regeringens förslag. Utskottets enhälliga ställningstagande i det föregående innebär att en

yttersta garanti skapas för att i vart fall den nuvarande produktionsnivån kommer att kunna upprätthållas.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 10 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *medelsanvisningen*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Kr290 samt med bifall till motion 1987/88:Kr263 yrkande 3, båda motionerna i motsvarande del, till *Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 35 936 000 kr.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1985:993) om avgifter för granskning av filmer och videogram

Härigenom föreskrivs att 3, 4, 7 och 8 §§ lagen (1985:993) om avgifter för granskning av filmer och videogram skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	
För det först granskade exemplaret av en film (provkopian) betalas för varje påbörjat 50-tal meter	För det först granskade exemplaret av en film (provkopian) betalas för varje påbörjat 50-tal meter
1. *11 kronor 30 öre* för	1. *15 kronor 25 öre* för
a en film som till väsentlig del har undervisande, upplysande eller vetenskapligt innehåll och vars längd inte överstiger 1 600 meter,	a en film som till väsentlig del har undervisande, upplysande eller vetenskapligt innehåll och vars längd inte överstiger 1 600 meter,
b en film som till väsentlig del är upptagen efter verkligheten,	b en film som till väsentlig del är upptagen efter verkligheten,
2. *55 kronor* för andra filmer än sådana som avses i 1.	2. *74 kronor och 25 öre* för andra filmer än sådana som avses i 1.
4 §	
För de kopior av en film som är lika med provkopian betalas för varje påbörjat 50-tal meter	För de kopior av en film som är lika med provkopian betalas för varje påbörjat 50-tal meter
1. *2 kronor 50 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 3 § 1,	1. *3 kronor 75 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 3 § 1,
2. *19 kronor*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 3 § 2.	2. *28 kronor 50 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 3 § 2.
7 §	
För det först granskade exemplaret av ett videogram (provkopian) betalas för varje påbörjad spelminut	För det först granskade exemplaret av ett videogram (provkopian) betalas för varje påbörjad spelminut
1. *6 kronor 15 öre* för	1. *8 kronor 30 öre* för
a ett videogram som till väsentlig del har undervisande, upplysande eller vetenskapligt	a ett videogram som till väsentlig del har undervisande, upplysande eller vetenskapligt

Nuvarande lydelse	*Foreslagen lydelse*
innehåll och vars speltid inte överstiger 60 minuter,	innehåll och vars speltid inte överstiger 60 minuter,
b ett videogram som till väsentlig del är upptaget efter verkligheten,	b ett videogram som till väsentlig del är upptaget efter verkligheten,
2. *30 kronor* för andra videogram än sådana som avses i 1.	2. *40 kronor 50 öre* för andra videogram än sådana som avses i 1.
8 §	
För de kopior av ett videogram som är lika med provkopian betalas för varje påbörjad spelminut	För de kopior av ett videogram som är lika med provkopian betalas för varje påbörjad spelminut
1. *1 krona 40 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 7 § 1,	1. *2 kronor 10 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 7 § 1,
2. *10 kronor 30 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 7 § 2.	2. *15 kronor 45 öre*, om avgiften för provkopian beräknats enligt 7 § 2.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1

Film m.m.
Statens biografbyrå 1
Filmstöd 4
Stöd till fonogram och musikalier 9
Arkivet för ljud och bild:
Förvaltningskostnader 9
Insamlingsverksamhet m.m. 10

Dagspress och tidskrifter
Stöd till kulturtidskrifter 10

Litteratur
Litteraturstöd 12
Kreditgarantier till bokförlag 17
Stöd till bokhandel 17
Distributionsstöd till fackbokhandel m.m. 17
Lån för investeringar i bokhandel m.m. 17
Talboks- och punktskriftsbiblioteket:
Förvaltningskostnader 18
Produktionskostnader 18
Bidrag till Svenska språknämnden 21

Reservationer
1. Avgift för obligatorisk förhandsgranskning av videogram (c,vpk) .. 22
2. Filmkulturella insatser för barn och ungdom (m,fp,vpk) 22
3. Förmedling av kvalitetsvideo (c) 23
4. Spärrtid för visning av biografilm på video (m,fp) 23
5. Tillgängligheten till visst arkivmaterial (m) 24
6. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (fp) 24
7. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (c) 24
8. Medelsanvisningen till Stöd till kulturtidskrifter (vpk) 25
9. Beräknande av medel för utgivningsstöd (s) 25
10. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (m) 26
11. Beräknande av medel för Stiftelsen Litteraturfrämjandet för utgivning av En bok för alla samt läsfrämjande åtgärder för barn och ungdom (c) 26
12. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (s) 27
13. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (m) 27
14. Medelsanvisningen till Litteraturstöd (c) 27
15. Lagerhållning av kvalitetslitteratur (m) 27
16. Punktskriftens ställning (vpk) 28
17. Medelsanvisningen till Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Produktionskostnader (vpk) 28

Bilaga

I propositionen framlagt, av utskottet tillstyrkt, förslag till lag om ändring i lagen (1985:993) om avgifter för granskning av filmer och videogram 30